

DRUH

Archetyp spoza oryginalnych dwunastu

Archetyp druha nie występuje w mojej książce *Organizacje i archetypy*. Jednak w trakcie późniejszych badań zauważyłam, że jest kluczowy w organizacjach, które badam (kooperatywy, organizacje ekonomiczne nastawione na realizację wartości, *value driven*). Dlatego postanowiłam w tym roku dodać do przeglądu archetypów organizacyjnych. Oceńcie Państwo, czy słusznie...

Archetypy w organizacjach

Jaźń

Druh

Poszukiwacz Przygód

Cień

Szachraj

Anima i Animus

Wieczne Dziecko

Persona

Gaja

Mędrzec

Kosmogonia

Król

Soteriologia

Druh

- Więzy
- Relacje
- Lojalność
- Wierność
- Współzależność
- Współpraca
- Współistnienie

Gabriel Isak

Druh

- Inny (Emmanuel Lévinas)
- Życie dla Innego – to absolutny imperatyw, wyprzedzający wszystkie inne zobowiązania; wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za bliźniego i nic nas od tej odpowiedzialności zwolnić nie może

Alessio Albi

Ciemna strona, czyli fałszywy przyjaciel

- Zdrada
- Manipulacja
- Uwodzicielstwo
- Podszywanie się
- Wyłudzenie uczuć
- Nietrwałość
- Niewierność

Giotto, *Kiss of Judas*

Organizacja i inność (alterity)

„Współczucie to więź z ludzkim duchem, z kondycją ludzką. W organizacjach zdarza się cierpienie i ból, zdarza się też radość i spełnienie. Istnieje potrzeba godności i poczucia szacunku w warunkach organizacyjnych. O tyle o ile nasze teorie, modele i praktyki ignorują te wymiary, spaczają nasze rozumienie czym jest życie ludzkie w miejscu pracy. Spojrzenie na organizacje poprzez pryzmat współczucia sprawia, że ten „zaginiony” świat pojawia się w polu widzenia” (Peter Frost, 2011)

Brother Daniel

Dobre życie

Robert Skidelsky i Edward Skidelsky (2012):

- Przyjaźń to część klasycznego ideału *dobrego życia*
- Przyjaźń jako więź podstawowa, przez stulecia bardziej istotna, niż więzi rodzinne

Mirella von Chrupek

https://www.youtube.com/watch?v=9lrz_SglSEE

Przyjaźń

Starożytna Grecja - różne
słowa określające miłość

- *Filia*, czyli przyjaźń wierna
- *Eros*, miłość między kochankami
- *Agape*, miłość boska
- *Storge*, miłość w rodzinie

Echanton i Nefretete,
fragment rzeźby, Muzeum
archeologiczne w Berlinie

Przyjaźń

Przyjaźń to więcej, niż życzliwość. To wzajemna relacja, altruistyczne pragnienie czyjegoś dobra i gotowość do poświęceń. Nie jest przyjacielem ktoś, kto podziwia drugą osobę w dobrych czasach – przyjaciel poznaje się w biedzie, jak mówi przysłowie. Przyjaźń prawdziwa rodzaju istnieje wszędzie, gdzie żyją ludzie, a więc także, rzecz jasna, w pracy.

<https://www.youtube.com/watch?v=2iBFmKlO4BY>

Ute & Werner Mahler

Przyjaźń w pracy

Natasha Webster i Meighan Boyd (2018) – w miejscach pracy przyjaźń między osobami niebędącymi częścią tej samej jednostki organizacyjnej, a więc w poprzek struktury, daje przyjaciołom poczucie sprawczości i siły. Przyjaciele czują się lepiej i mają większe poczucie sensu, nawet w niesprzyjających warunkach. Przyjaźnie w ramach jednostki przeobrażają się często w kliki. Jednak, gdy angażują się w nie osoby z różnych formalnych zespołów, skupiają się bardziej na wspólnych wartościach, niż na wykluczaniu innych.

Ken White, Leaving work

Przyjaźń w pracy

Dorothy Markiewicz, Irene Devine i Dana Kausilas (1999) – przyjaźnie między mężczyznami i kobietami w miejscu pracy wnoszą wiele dobrego w życie ludzi w miejscu pracy, podobnie jak przyjaźnie między samymi kobietami i samymi mężczyznami. Te pierwsze i drugie są często bezinteresowne. Przyjaźnie męskie mają tendencję skuteczniej pomagać w promowaniu kariery.

Para egipska, Muzeum archeologiczne w Berlinie

Przyjaźń w pracy

Rachel Morrison i Helena Cooper-Thomas (2013) - czym innym jest „znajomość”, „kumplostwo”, a czym innym głęboka przyjaźń. To pierwsze chroni przed samotnością, lecz prawdziwie głębokie zaangażowanie, bezinteresowność są dla przyjaźni. Przyjaźń wnosi poczucie bliskości i uczuciowej obfitości. Wreszcie, życie w pracy, gdzie są przyjaciele, jest po prostu ciekawsze.

Joseph Wright

Przyjaźń w pracy

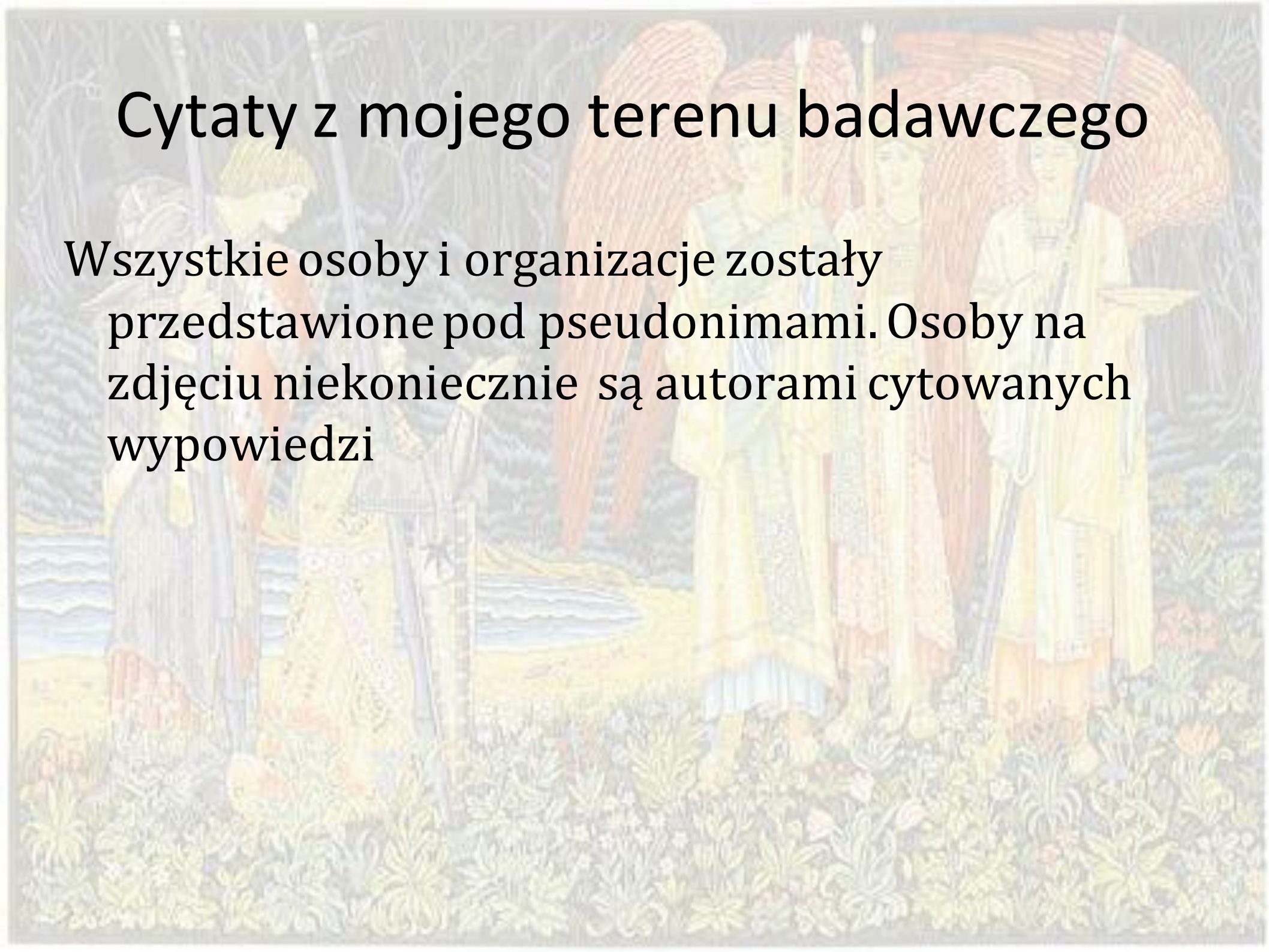
Sarah Wright i Anthony Silard (2020) - brak przyjaźni czy choćby koleżeństwa – samotność w miejscu pracy bywa szkodliwa dla ludzi i dla całej organizacji. Samotność, choć stygmatyzowana i trywializowana we współczesnych miejscach pracy, bywa zarazem potężnym jak i bardzo złożonym aspektem powodującym cierpienie i depersonalizację organizacji, coś w rodzaju chronicznego głodu ludzkich więzi.

Winold Reiss, Cincinnati Union Terminal

Cytaty z mojego terenu badawczego

Wszystkie osoby i organizacje zostały przedstawione pod pseudonimami. Osoby na zdjęciu niekoniecznie są autorami cytowanych wypowiedzi

Czuję, że po prostu nie mam ochoty już nigdy nic robić sama.
(Marianna, Przestrzeń Gier)

Kooperatywa bardzo pozytywnie mnie zaskoczyła [...] no ludzie. Fantastyczni ludzie, którzy robią różne rzeczy, robią rzeczy razem, różne dobre rzeczy. I przez to też mam uczucie że robię coś dobrego dla siebie i dla innych (Jola, Spółdzielnia Smok).

... działamy w takich grupach nieformalnych, które opierają się na takiej zasadzie horyzontalnej, gdzie nie ma systemu hierarchicznego. Do tego systemu jesteśmy przyzwyczajeni, chociaż jest to bardzo trudna rzecz by funkcjonować w tym systemie. Czasami się śmiejemy, że jesteśmy ludźmi, którym życie mija na spotkaniach. No i jest gdzieś takim fajnym urzeczywistnieniem tego wszystkiego w co się wierzy. W sensie, że w pewnym momencie się to przenosi na bardzo duży obszar twojego życia, czyli na pracę zawodową, która też w pewnym momencie przestaje być tylko pracą zawodową, ale staje się czymś więcej. [...] Tak jest trochę, że ciężko stąd wyjść po zakończeniu pracy. Część pracowników ma z tym problem. Jest to też związane nie tyle z obowiązkami, co z ogólną atmosferą. Wszyscy traktujemy to miejsce, jako swój dom, spotykamy tu jakąś taką dobrą energię i nie chce nam się stąd wychodzić. Nie odłącznie się to wiąże z grupą. Bez względu na to jaka jest dynamika tej grupy, jakie są w niej relacje, dla mnie to zawsze pozostaje bardzo pozytywną ideą. (Marek, Spółdzielnia Miasto)

Spółdzielnią zarządza się bardzo ciężko, to jest moja ogólna myśl. Nikt nas tego nie uczy, takiej pracy drużynowej. Spółdzielnia jest ewidentną pracą drużynową, przez co nikt nie chce wziąć odpowiedzialności w podejmowaniu decyzji. Osoba, która to robi, często bo ma poczucie odpowiedzialności może dostać po głowie bo rości sobie jakąś władzę. [...] Tego w ogóle nikt nas nie nauczył. W szkole były oceny, każdy siedział w swojej ławce, słuchał o tym jaki to Kowalski jest beznadziejny i później mógł się na tym Kowalskim wyżyć. Nikt nie nauczył dzieci, np. mnie grania do jednej bramki. [...] I to jest wszystko, oceny w szkole, uwagi, to że każde dziecko pracuje samodzielnie, nie można np. napisać klasówki w dwie osoby. A dlaczego nie? [...] Spółdzielnia sama w sobie daje takie coś, a poziomie zarządzanie jeszcze to podbija, że musimy działać do jednej bramki. Główna rzecz, którą daje poziome zarządzanie to, że nikt nie może się poczuć mniej ważny. Nie ma żadnego formalnego lidera, każdy się czuje równoważnym członkiem grupy. (Kasia, Rosa Hostel)

Ludzie im więcej działają,
tym więcej zdają sobie
sprawę, ile mogą razem
zrobić. Zaangażowanie w
kolejne [rotacyjne] funkcje
uczy i pokazuje szerszą
perspektywę, więc potrafi
mieć niesamowity wpływ
na ludzi. (Paweł, Dom
Radykalny)

Solidarność jest ważna w spółdzielczości. To gdzie odróżnia bardzo, czy powinno odróżniać spółdzielczość od takiego zwykłego biznesu. Czyli solidarność na zasadzie takiej, że troszczymy się ekonomicznie, ale też psychicznie o siebie, spotykamy jako ludzie, widzimy stan danej osoby i bardzo podmiotowo podchodzimy do członków i do rzeczy, które robimy. Człowiek jest w tym procesie bardzo ważny. (Marek, Spółdzielnia Miasto)

Hybryda

W badanych organizacjach często występuje hybryda archetypów, kombinacja Poszukiwacza Przygód i Druha. To hybryda znana z opowieści, np:

- Zespół bohaterów, drużyna poszukiwaczy przygód
- Argonauci
- Trzej Muszkieterowie
- Tolkien i drużyna pierścienia
- Rebelianci z Gwiazdnych Wojen

Ciemna strona, czyli klika

- Wykluczenie innych
- Przemoc
- Zniewolenie
- Ostracyzm
- Zamknięcie
- Nieprzejrzystość

Francis Ford Coppola (1972) *The Godfather*

*My Afternoons With
Margueritte* (2010), rež. Jean
Becker

[https://www.youtube.com/
watch?v=QZu2a7qZt74&li
st=PLqR8bTTn8RME3gR3
6vIldIzvXhocMGi1r](https://www.youtube.com/watch?v=QZu2a7qZt74&list=PLqR8bTTn8RME3gR36vIldIzvXhocMGi1r)

[https://www.youtube.com/
watch?v=QZu2a7qZt74&li
st=PLqR8bTTn8RME3gR3
6vIldIzvXhocMGi1r](https://www.youtube.com/watch?v=QZu2a7qZt74&list=PLqR8bTTn8RME3gR36vIldIzvXhocMGi1r)